

RELIGION OG ØKONOMI

Nationaløkonomisk Forening, Koldingfjord 2018

Jeanet Sinding Bentzen
Københavns Universitet, CEPR, CAGE

Motivation

Hvorfor er nogle samfund rigere end andre?

Teknologisk formåen, investering i uddannelse og fysisk kapital

Institutioner, geografi og kulturelle værdier

= "Fundamentale rammebetingelser"

- Religion = et værdisæt

Motivation

Hvorfor er nogle samfund rigere end andre?

Teknologisk formåen, investering i uddannelse og fysisk kapital

Institutioner, geografi og **kulturelle værdier**

= "Fundamentale rammebetingelser"

- Religion = et værdisæt

Motivation

- Dette "værdisæt" er stadig ret udbredt globalt:
  - 83% af verdens befolkning tror på Gud.
  - I Danmark tror 66% på Gud
    - 37% tror på et liv efter døden, 74% opfatter sig selv som værende en religiøs person.
- Samtidig er der store globale forskelle:
  - Fra 20% i Kina til 100% in Algeriet og Pakistan, der tror på Gud.
- NB! Graden af religiøsitet vs typer af religioner

Motivation

- Disse forskelle i religiøsitet korrelerer med diverse samfundsrelevante udfald:
  - Fertilitet, arbejdsmarkedsdeltagelse, uddannelse
  - Stress, glæde
  - Tillid, villighed til at bryde loven
  - Innovation, videnskab
  - Indkomst, velstand

Forskningsspørgsmålet:

- **Hvorfor er nogle samfund mere religiøse end andre?**

Dagsorden

- Teorier for forskelle i religiøsitet
- Hvordan testes teorierne?
- Test af én teori: coping

TEORIERNE:

Hvorfor er nogle mere religiøse end andre

Teorierne

- Hvorfor er nogle mere religiøse end andre?
- 1 Større/bedre udbud af religion
  - Kirker konkurrerer med hinanden og med sekulære institutioner
- 2 Større efterspørgsel efter religion
  - Stress og usikkerhed, forsøg på at forstå verden, kirkens materielle hjælp
- 3 Afhænger af hvornår religion opstod
- 4 Afhænger af type af trosretning
  - F.eks. muslimer mere religiøse end kristne.

- **Hvilken teori er korrekt?**

Teorierne

- Hvorfor er nogle mere religiøse end andre?

- 1 Større/bedre udbud af religion
- 2 Større efterspørgsel efter religion
- 3 Afhænger af hvornår religion opstod
- 4 Afhænger af type af trosretning

- **Hvilken teori er korrekt?**

Teorierne

- Hvorfor er nogle mere religiøse end andre?

- 1 Større/bedre udbud af religion
- 2 Større efterspørgsel efter religion
- 3 Afhænger af hvornår religion opstod
- 4 Afhænger af type af trosretning

- **Hvilken teori er korrekt?**

Teorierne

- Hvorfor er nogle mere religiøse end andre?

- 1 Større/bedre udbud af religion
- 2 Større efterspørgsel efter religion
- 3 ~~Afhænger af hvornår religion opstod~~
- 4 ~~Afhænger af type af trosretning~~

- **Hvilken teori er korrekt?**

EMPIRISKE TEST:

Hvorfor er nogle mere religiøse end andre?

Her: Et test af en af de mest centrale efterspørgselsteorier.

Bentzen (2017):

Acts of God? Religiosity and Natural Disasters Across
Subnational World Districts

Trøst og religion

- **Religious coping:** individer bruger deres religiøse tro og praksis til at forstå og håndtere modgang og uforudsigelighed (Pargament, Cohen & Wills, etc.)
  - Muligvis et af hovedformålene med religion? (Clark 1971)
- Alle religioner indebærer en læren om hvordan man håndterer modgang (Freud, Marx, Feuerbach).

- Også eksempler fra Danmark:
- Harbøre 1983, indre mission

- Er der en **generel** tendens til at modgang øger religiøsitet?

Religious coping: Eksisterende evidens

- De to **hovedudfordringer** ved empiriske analyser:
  - ① Ekstern validitet: Kan konklusionen generaliseres?
    - Ofte små vestlige samfund analyseret
  - ② Kausalitet: Hvad forårsager hvad?
    - Andre faktorer - f.eks. livsstil - påvirker muligvis både religiøsitet og sandsynligheden for tragiske hændelser
- Kun for nyligt har data tilgængelighed gjort det muligt at teste mere overbevisende.

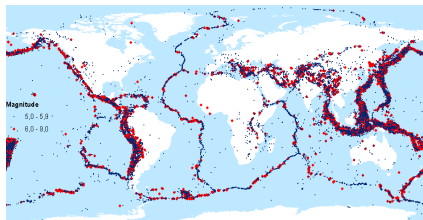
Ekstern validitet

- **Globalt sammenlignelige mål for religiøsitet**
  - World Values Survey + European Values Study
  - 500,000 individer i perioden 1981-2009 fra 109 lande fra hele verden
  - Tror du på Gud? Er du en religiøs person? Hvor vigtig er Gud i dit liv? Tror du på et liv efter døden? Hvor ofte går du til religiøse tjenester? Giver religion dig trøst?
  - Kritik: Målene er nok påvirkede af nationale institutioner og kultur.
    - $\implies$ Udnyt information om det subnationale distrikt, som individerne bor i
    - $\implies$ Analyserer kun forskelle indenfor et land.

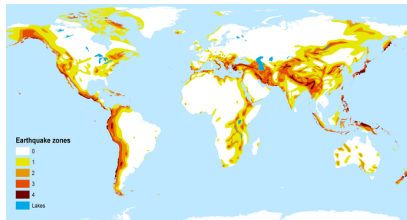

Kausalitet

- Hvordan isoleres den kausale effekt:
  - tragisk hændelse $\implies$ religiøsitet?
- Ide: Naturligt eksperiment.
  - Naturkatastrofer giver eksogen variation i uforudsigelige tragiske hændelser på tværs af hele kloden
  - Jordskælv, vulkan udbrud, tsunamier, og tropiske storme

Faktiske jordskælv 1973-2014

Jordskælvsrisiko

Resultater

- 1 Den kausale sammenhæng: jordskælv $\uparrow$ $\Rightarrow$ religiøsitet $\uparrow$
  - På kort sigt
  - På langt sigt
  - Og over generationer (efterkommere)
  - Konsistens tjek: Ingen effekt af fremtidige jordskælv; effekt ens for alle store religioner, for rige som fattige, uddannede som ikke; kortsigtseffekt størst hvis region rammes sjældent + falder over tid.
- 2 Kanalen: jordskælv $\uparrow$ $\Rightarrow$ behov for trøst $\uparrow$ $\Rightarrow$ religiøsitet $\uparrow$
  - Drives ikke af materiel anvendelse af kirken, migration, udvikling eller evolution af speciel individ type:
  - Effekt af uforudsigelige katastrofer (ikke forudsigelige); effekt for naboregioner; kontrollerer for faktiske jordskælv; primært iboende religiøsitet, ikke kirkegang; effekt for efterkommere der aldrig selv har oplevet jordskælv; dynamisk effekt.

Konklusion

- Forskelle i religiøsitet $\iff$ samfundsrelevante udfald.
  - Hvorfor forskelle i religiøsitet?
- Teori: Udbud og efterspørgsel $\implies$ religiøsitet
  - Mangel på data og teknologi har gjort det svært at teste de enkelte teorier
- Empiri: Test den mest dominerende efterspørgselsteori: Religion til dels drevet af stress og usikkerhed.
  - En bekræftelse.
  - Andre teorier, dette blot et test af én teori.
- Implikationer: Kan religion forklare persistens i økonomiske forskelle? Kan naturkatastrofer forudsige religiøse konflikter?

ANALYSE

Data for religiøsitet

Table 1. De 6 religiøsitetens mål

	Personer	Gennemsnit
Hvor vigtig er Gud i dit liv?	203,514	.728
Er du en religiøs person?	197,137	.711
Hvor ofte deltager du i gudstjenester?	201,674	.492
Finder du trøst i Gud?	130,384	.738
Tror du på Gud?	134,201	.868
Tror du på et liv efter døden?	123,968	.645

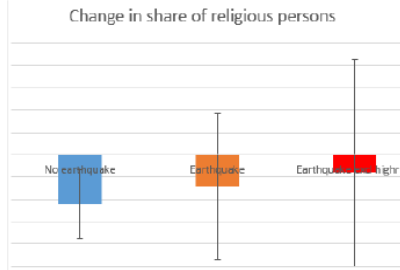
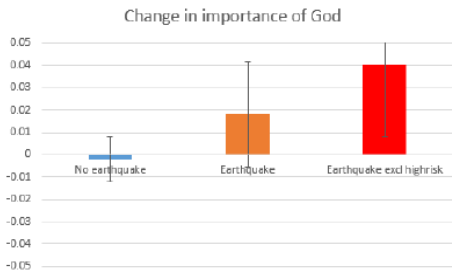

Link

- Surveys'ne har information om den subnationale region, som individerne blev interviewet i.
  - I gennemsnit 10 regioner per land.
- Vha. GIS teknologi kan jeg linke disse distrikter med alskins spatiale data...

Resultater: kort sigt

Resultater: langt sigt

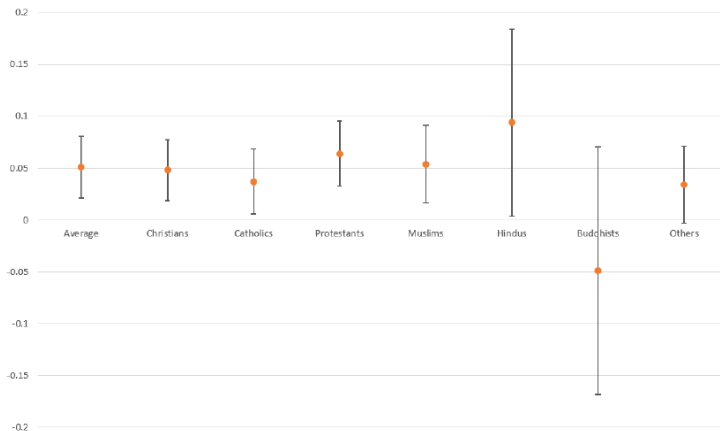

Figure 2. Impact of disaster risk on religiosity across religious denominations

i: The figure shows the parameter estimate on earthquake risk in a regression on religiosity, accounting for country by year fixed

Kanalen

Kanalen skyldes psykologi, fremfor materiel kanal, migration, udvikling:

- 1 Folk bruger primært religion til at håndtere uforudsigelig modgang (modsat forudsigelig)
  - Test: Jordskælv, tsunamier, og vulkan udbrud øger religiøsitet; mens storme ingen effekt har, trods samme dødstal: forskellig forudsigelighed.
- 2 Iboende religiøsitet anvendes primært som middel mod stress (modsat udadvendt religiøsitet)
  - Jordskælv øger den personlige tro, ikke kirkegang
- 3 Religion anvendes både til psykiske og fysiske tab
  - Effekten holder også for personer, der bor i nabo regioner, kontrol for faktiske jordskælv, og for børn af immigranter som aldrig selv har oplevet et jordskælv.

